

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

БЕЗПЕКА ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ ТА ОХОРОНА ПРАЦІ

Галузь знань	12 Інформаційні технології
Шифр та назва спеціальності	125 Кібербезпека та захист інформації
Назва освітньо-професійної програми	Кібербезпека та захист інформації
Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Факультет	Інформаційних технологій та кібербезпеки
Кафедра	Системи електронних телекомунікацій
Статус навчальної дисципліни	ОК-8 ОПП «Кібербезпека та захист інформації»
Форма навчання	Денна

Викладачі

Гинда Валентина Володимирівна
Ginda_vv@ukr.net

Бугеда Любов Костянтинівна
Bugeda.lk@gmail.com

Викладач кафедри Системи електронних комунікацій

Викладач кафедри Системи електронних комунікацій

Загальна інформація про дисципліну

Анотація до дисципліни

«Безпека життєдіяльності й охорона праці» – дисципліна, яка вивчається в вищих закладах з метою формування у майбутніх фахівців знань щодо стану і проблем безпеки людини в умовах впливу негативних факторів оточуючого середовища, охорони праці, методів і засобів забезпечення умов виробничого середовища і безпеки праці згідно з чинними законодавчими та іншими нормативно-правовими актами, знань щодо стану і проблем захисту населення в умовах надзвичайних ситуацій. Дана дисципліна розкриває закономірності виникнення небезпек, їх властивості, наслідки впливу на організм людини та об'єкти середовища; способи захисту і збереження здоров'я та життя людини, збереження її працездатності, а також захисту життєвого середовища від небезпек; розробки і реалізації відповідних засобів і заходів щодо створення та підтримки здорових і безпечних умов життя та діяльності людини, як повсякденних, під час трудової діяльності так і в умовах надзвичайних ситуацій.

Мета дисципліни

Формування у майбутніх фахівців компетенцій щодо створення безпечних та здорових умов життя і діяльності для себе та осіб, з

	якими взаємодіють, умов гармонійного розвитку особистості й сталого розвитку людства, для здійснення ефективної професійної діяльності шляхом поліпшення умов праці з урахуванням досягнень науково-технічного прогресу, формування відповідальності за особисту та колективну безпеку, а також усвідомлення нерозривної єдності успішної професійної діяльності з обов'язковим дотриманням у повному обсязі всіх заходів гарантування безпеки праці у фармацевтичному секторі.
Компетентності, формуванню яких сприяє дисципліна	<p>КЗ1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.</p> <p>КЗ4. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми за професійним спрямуванням.</p> <p>КФ3. Здатність до використання програмних та програмно-апаратних комплексів засобів захисту інформації в інформаційно-телекомунікаційних (автоматизованих) системах.</p> <p>КФ5. Здатність забезпечувати захист інформації, що обробляється в інформаційно-телекомунікаційних (автоматизованих) системах з метою реалізації встановленої політики інформаційної та/або кібербезпеки.</p> <p>КФ6. Здатність відновлювати штатне функціонування інформаційних, інформаційно-телекомунікаційних (автоматизованих) систем після реалізації загроз, здійснення кібератак, збоїв та відмов різних класів та походження.</p> <p>КФ7. Здатність впроваджувати та забезпечувати функціонування комплексних систем захисту інформації (комплекси нормативно-правових, організаційних та технічних засобів і методів, процедур, практичних прийомів та ін.).</p> <p>КФ9. Здатність здійснювати професійну діяльність на основі впровадження системи управління інформаційною та/або кібербезпекою.</p> <p>КФ10. Здатність застосовувати методи та засоби криптографічного та технічного захисту інформації на об'єктах інформаційної діяльності.</p>
Результати навчання	<p>ПРН3. Використовувати результати самостійного пошуку, аналізу та синтезу інформації з різних джерел для ефективного рішення спеціалізованих задач професійної діяльності.</p> <p>ПРН9. Впроваджувати процеси, що базуються на національних та міжнародних стандартах, виявлення, ідентифікації, аналізу та реагування на інциденти інформаційної та кібербезпеки.</p> <p>ПРН28. Аналізувати та проводити оцінку ефективності та рівня захищеності ресурсів різних класів в інформаційних та інформаційно-телекомунікаційних (автоматизованих) системах в ході проведення випробувань згідно встановленої політики інформаційної та/або кібербезпеки.</p> <p>ПРН34. Приймати участь у розробці та впровадженні стратегії інформаційної безпеки та кібербезпеки відповідно до цілей і завдань організації.</p> <p>ПРН38. Інтерпретувати результати проведення спеціальних вимірювань з використанням технічних засобів, контролю характеристик інформаційно-телекомунікаційних систем відповідно до вимог нормативних документів системи технічного захисту інформації.</p>
Обсяг дисципліни	Загальний обсяг дисципліни: 3 кредитів ЄКТС 90 годин). Для денної форми навчання: лекції – 20 годин, практичні заняття – 12 години, самостійна робота – 58 годин.
Форма підсумкового контролю	Залік
Терміни викладання дисципліни	Дисципліна викладається у 2-му семестрі (1–18 тижні)

Програма дисципліни

Тема 1.	<p><i>Категорійно-понятійний апарат з безпеки життєдіяльності, таксономія небезпек. Ризик, як кількісна оцінка небезпек.</i> Модель життєдіяльності людини та компоненти системи “Людина – життєве середовище”. Безпека. Види безпеки. Аксіоми безпеки життєдіяльності. Таксономія, ідентифікація, квантифікація небезпек. Класифікація надзвичайних ситуацій.</p>
Тема 2.	<p><i>Природні загрози та характер їхніх проявів і дії на людей, тварин, рослин та об’єкти економіки.</i> Характеристика небезпечних геологічних процесів і явищ. Негативний вплив на життєдіяльність людей та функціонування об’єктів економіки в умовах проявів вражаючих факторів небезпечних метеорологічних явищ. Пожежі у природних екосистемах.</p>
Тема 3.	<p><i>Середовище життєдіяльності людини. Шкідливі і небезпечні фактори середовища існування людини</i> Навколишнє середовище та середовище життєдіяльності людини. Класифікація середовища людини. Класифікація негативних факторів та їх характеристики. Негативні фактори активної групи та способи захисту від них. Іонізуюче випромінювання. Електромагнітні поля та випромінювання. Психологічні аспекти безпеки. Нормалізація параметрів виробничого середовища. Методи та засоби контролю повітряного середовища. Системи очищення повітря, способи очищення повітря. Освітлення.</p>
Тема 4.	<p><i>Техногенні та соціально-політичні небезпеки, їхні види та характеристики</i> Техногенні небезпеки та їх вражаючі фактори. Промислові аварії, катастрофи та їх наслідки. Небезпечні події на транспорті та транспортних комунікаціях. Пожежна безпека. Показники пожежо-вибухонебезпечності речовин і матеріалів. Хімічна безпека. Конфлікти, види конфліктів. Тероризм. Алкоголізм. Тютюнокуріння. Наркоманія. СНІД – синдром набутого імунodefіциту. Шляхи передавання ВІЛ-інфекції.</p>
Тема 5.	<p><i>Противожежна профілактика та протипожежний захист</i> Загальні відомості про горіння. Показники пожежо-вибухонебезпечності речовин і матеріалів. Пожежна безпека об’єкта. Загальні характеристики законодавчої і нормативно-правової бази України про пожежну безпеку. Класифікація приміщень за вибухонебезпечною і пожежною безпекою. Загальні характеристики законодавчої та нормативно правової бази України про пожежну безпеку. Способи і засоби гасіння пожежі. Пожежна сигналізація. Дії персоналу при виникненні пожежі.</p>
Тема 6.	<p><i>Загальні питання про охорону праці. Правові та організаційні основи ОП</i> Сучасний стан охорони праці в Україні та за кордоном. Основні розділи дисципліни “Охорони праці”. Суб’єкти і об’єкти охорони праці. Основні терміни та визначення в галузі охорони праці. Класифікація шкідливих та небезпечних виробничих чинників. Конституційні засади охорони праці в Україні. Законодавство України про охорону праці. Закон України “Про охорону праці”. Основні принципи державної політики України у галузі охорони праці. Охорона праці жінок, неповнолітніх, інвалідів. Відповідальність посадових осіб і працівників за порушення законодавства про охорону праці. Нормативно-правові акти з охорони праці. Стандарти в галузі охорони праці.</p>
Тема 7.	<p><i>Організація охорони праці на підприємстві</i> Структура, основні функції і завдання управління охороною праці в організації. Служба охорони праці підприємства. Статус і підпорядкованість. Основні завдання, функції служби охорони праці. Права і обов’язки працівників служби охорони праці. Комісія з питань охорони праці підприємства. Основні завдання та права комісії. Кабінети промислової безпеки та охорони праці, основні</p>

завдання та напрямки роботи кабінетів. Кольори, знаки безпеки та сигнальна розмітка. Стимулювання охорони праці. Принцип організації та види навчання з питань охорони праці. Навчання і перевірка знань з питань охорони праці працівників під час прийняття на роботу і в процесі роботи. Навчання з питань охорони праці посадових осіб. Інструктажі з питань охорони праці. Види інструктажів. Порядок проведення інструктажів для працівників. Інструктажі з питань охорони праці для вихованців, учнів, студентів. Стажування (дублювання) та допуск працівників до роботи.

Тема 8. Основи фізіології та гігієни праці. Мікроклімат робочої зони.

Основи фізіології праці. Роль центральної нервової системи в трудовій діяльності людини. Гігієна праці, її значення. Чинники, що визначають санітарно-гігієнічні умови праці. Загальні підходи до оцінки умов праці та забезпечення належних, безпечних і здорових умов праці. Вентиляція. Види вентиляції. Освітлення виробничих приміщень. Загальні вимоги безпеки до технологічного обладнання та процесів. Безпека під час експлуатації систем під тиском і криогенної техніки.

Тема 9. Електробезпека

Дія електричного струму на організм людини. Чинники, що впливають на наслідки ураження електричним струмом. Технічні засоби електробезпечності. Техніка безпеки під час користування електроприладами і надання першої медичної допомоги в разі ураження електричним струмом.

Список рекомендованих джерел

1. Ткачук К. Н., Халімовський М. О., Зацарний В. В. та ін. Основи охорони праці: Підручник. – 2-ге вид., допов. і перероб. – К.: Основа, 2006. – 444 с.
2. Протоєрейський О. С., Запорожець О. І. Охорона праці в галузі: Навч. посіб. – К.: Книжкове вид-во НАУ, 2005. – 268 с.
3. Основи охорони праці: Підручник / За ред. проф. В.В.Березуцького – Х.: Факт, 2005. – 480 с.
4. Третьяков О.В., Зацарний В.В., Безсонний В.Л. Охорона праці: Навчальний посібник з тестовим комплексом на CD/ за ред. К.Н. Ткачука. – К.: Знання, 2010. – 167 с
5. Гогіташвілі Г. Г., Карчевські Є.-Т., Лапін В. М. Управління охороною праці та ризиком за міжнародними стандартами: Навч. посіб. – К.: Знання, 2007. – 367 с.
6. Желібо Є. П., Баранова Н. І., Коваленко В.В. Охорона праці в органах державної податкової служби. Навч. посібник для ВНЗ. Ірпінь. - 2002.
7. Катренко Л.А., Кіт Ю.В., Пістун І. П. Охорона праці. Курс лекцій. Практикум: Навч. посіб. – Суми: Університетська книга, 2009. – 540 с.
8. Безпека життєдіяльності (забезпечення соціальної, техногенної та природної безпеки: Навч. посібник / В.В. Бегун, І.М. Науменко – К.:2004. – 328 с.
9. Надзвичайні ситуації. Основи законодавства України. – К., 1998. – 544 с.
10. Малявін І.П. Методичні вказівки до виконання лабораторних робіт з циклу дисциплін “Охорона праці”. – Одеса. – ОНАЗ ім. О.С.

Попова. – 2004. – 52 стор.

11. Дегтярьова Л.М. Автоматизовані системи моніторингу надзвичайних ситуацій та безпека життєдіяльності: Частина 1. Безпека життєдіяльності. Конспект лекцій — Одеса : ОНАЗ ім. О.С. Попова, 2016 . — 88 с.

12. Дегтярьова Л.М. Методичні вказівки до виконання самостійної роботи студентів з дисципліни «Безпека життєдіяльності». – Одеса: ОНАЗ ім.О.С.Попова, 2017. – 74 с.

Інформація про консультації

Щопонеділка у січень-лютий 2024 року з 11⁵⁰ до 13¹⁰ год., ауд. 304 – викл. Гинда В.В.

Загальна схема оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Шкала ЄКТС	Оцінка за національною шкалою		Нарахування балів	Бали нараховуються таким чином:
		для іспиту	для заліку		
90-100	A	Відмінно	зараховано		<i>Оцінювання знань здобувачів вищої освіти здійснюється за 100-бальною шкалою і становить: за поточну успішність (участь у практичних заняттях, виконання практичних завдань, лабораторних завдань та тестових завдань – до 70 балів, за результати заліку – до 30 балів.</i>
82-89	B	Добре			
74-81	C				
64-73	D				
60-63	E	Задовільно			
35-59	FX	Незадовільно з можливістю повторного складання	Не зараховано з можливістю повторного складання		
0-34	F	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	Не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни		

Політика опанування дисципліни

Відвідування: Здобувачі вищої освіти самостійно планують відвідування лекційних занять, що проводяться в межах дисципліни. Присутність на практичних заняттях та контрольних заходах (екзамен/залік) є обов'язковою. При проведенні занять в онлайн режимі, присутність здобувача враховується у разі відкритого вікна.

Дотримання принципів академічної доброчесності: Підготовка усіх завдань, письмових робіт і т. ін., що виконуються в межах дисципліни, здійснюється здобувачем вищої освіти самостійно, на засадах академічної доброчесності.

Умови зарахування пропущених занять:

Інші умови: Навчально-методичні матеріали дисципліни розміщені на платформі Google Клас.